3/1
ULB Halle
001 737 97X

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-88375925X-12

D: Fai 33058

Nur für den Lesesaal

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-88375925X-12

Fai 33058
Y.S.

بویوك آغا طالبلی

فرقه زویا

آذرنشر
باکو — 1927

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-88375925X-12

بیوك آغا طالبلی

1930/237

قیرق زوپا

آذرنشر،
باكو — 1927

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-88375925X-12

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft.

آذر نشر

برنجی مطبعه ده
باسیلدی

باش مطبوعات مدیرلیکی 2079 سفارش نمره 605 سایی 3000

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-88375925X-12

ڤیرق زوپا!

کیم دییه بیلر که، تورك پرستلك پیس شئیدر؟

هیچ کیم.

اینانمیرساك بویور، کیت میرزا سلیمان بکك ئوزیندن سوروش! ایولری اوزاق دکل؛ یوقاری محلەده چال پاپاغلیلار کوچەسنده «٤٩»نجی نومرولی ایوك یاتنا چاتان کبی تاختا دروازەیه یاپیشدیریلمش آغ کاغذك اوزرینده کی کلمەلر ئوزی سنك کوزیکه ساتاشاجاق. کاغذا چوق‌دا یاقیندان کلوب دقت ویرمك لازم دکل؛ سنبلی خطیله یازیلمش «سلیمان کلب آغا» سوزلرینك شیش قویروقلاری نیزه اوجی کبی ئوزئوزلکنده سنك بەبەکلرکه سوقولاجاق.

هرچندبو «تاریخی» آدلار یاقشی کاغذدا و یاقشی مرکب ایله یازیلمشدی و خطك یاراشیقلی اولدیغی ایچون کوچه ایله کلوب کیدنك دقتنی ئوزینه جلب ایلەیردی، لاکن میرزا سلیمان بکك یوره کنی آچمیردی و همیشه قاپودان کیروب

چیقاندا رحمتلك آتاسنڭ دالیسنجا برآز دیینیردی‌ومذمت‌ایله‌یر دی که، نیه اونڭ آدی بویله بی‌رغبت ایمش.

کویاکه، باشنا آد قحط ایدی؟!.. سوکرالقجا دکیشه بیلمزدی؟!

حقیقتده‌ده سلیمانی یاندیران بو ایدی‌که، نه‌ایچون‌بونڭ آتاسنڭ آدی یکی اصول اوزره تخلص یازماغا یارامیر. هیچ اولماسا محمود، اشرف، احمد، شریف، مصطفی‌کبی اسملر اولا ایدی‌که، بوکون‌لازم اولان صورتده سلیمان‌دا ئوزآدینی دونده‌روب«سلیمان‌محمود» «سلیمان‌اشرف» «سلیمان احمد» کبی یکی اصول اوزره دوزه‌لده بیلسین.

میرزا سلیمان آتاسنی چوق سه‌وه‌ردی و ساغ اولان وقتنده آرالارینده نه قدر اینجیکلك‌واردیسا، ایمدی‌هاموسنی اونا عفو ایده‌ردی و حتا هر جمعه آقشامی ایکی شاهی مناتدان کیچوب اونڭ ایچون بر جفت «یاسین» اوقوتدیراردی. اما آد مسئله‌سنه کلنده اونڭ بو کناهندان کیچمزدی و اونڭ دالنجا حرصلنردی حرصلنمکنه سوکرا ئوزی‌ده پیشیمان اولاردی، زیرا آتاسنی آرتق سه‌ودیکی ایچون بو حرصلنمه سی‌ده سلیمانڭ چوق وجدان عذابی چکمه‌سنه سبب اولاردی.

دوغرودان‌دا میرزا سلیمان بکڭ سوزی حق ایدی. هر کس اونڭ یرینده اولسایدی اویله آتاسندان اینجییه‌ردی،

چونکه کیشی چوق زحمت چکمشدی و هر بر باره‌ده ئوزایشنی دوزه‌لتمشدی؛ اما اویله که، تخلص یازماق یعنی ئوزینه ایکنجی آد قویماق مسئله‌سنه کلیردی، نه قدر چالشیردیسا بر شیی چیقمیردی.

کیشی آرخالق، چوخانی آتوب، قوستوم، غالستوق کییمشدی، پاپاغی چیقادوب فس قویمشدی، «ایمدی» عوضنه «شیمدی» جناب عوضنه «افندی» نیجه عوضنه «ناسل» قبول ایتمشدی وحتا بوغنی‌دا قیرقدیرمشدی. بو جور «دینی و ملی» تبدلات و اصلاحات اثناسندا میرزا سلیمان‌بك هیچ بر ممانعت کورمیردی اما آدینی دکیشمك ایسته‌ینده رحمتلك آتاسنك بدرغبت آدی مانع اولوردی. سلیمان بك ئوز کوزه‌ل آدیدینی «زاده» و «لی» ایله خرابلاماق ایسته‌میردی، چونکه اونك خواهشی بو ایدی که لاپ استانبول اصولی ایله اولسون؛ اما که چه‌فایدا؛ آتاسنك کیچمشده کربلایه‌زیارته کیتمکی بو کون میرزا سلیمان بکك بوتون آمال، افکارینك قارشیسندا سد اسکندر کبی دوروب اونك کوزه‌ل مقصدینه نایل اولماغنا مانع اولوردی.

چوق فکردن سوکرا میرزا سلیمان «کربلای آغا»نی چه‌ویروب «کلب آغا»*) ایاه‌دی و یوره کی‌ده بر آز ساکت

*) کلب آغا — عربجه آغانك ایتی دیمکدر.

اولدی. اونك خیالنا كوره ایمدی هم یاقشی سویلنیردی و
هم‌ده سلیمانك ئوز آدیله آهنكی واردی. داها اصل معناسندان
خبری یوقدی و اولسادا بو اونك ایچون او قدر مهم مسئله‌د كلدی.
سلیمان ئوز مقصدی یولندا هر بر فداكارلغا حاضر ایدی.

اما نه‌دنسه، نا انصاف قومشولار سلیمانك بو قدر زحمتنه
باقمایوب ینه‌ده اونی اولكی كبی «سلیمان» دییه چاغراردیلار،
بر كیمسه اونی «سلیمان كلب آغا» آدلاندیرمازدی. آنجاق
بعضیلری مسخره ایچون و سوكرا القجا ویردش ایتدیكلریندن
«میرزا سلیمان بك» دییردیلر. مسئله آیدین اولماقدان
ئوتری بونی‌دا علاوه ایتمه‌لی‌یم كه، میرزا سلیمان بكك
بو جور شدتلی تورك پرست اولماغنا سبب بو ایدی كه كوچوك
قارداشی ابوطالب باكودا عثمانلی قونسولخانه‌سنده قاصدلك
وظیفه‌سنده ایدی. قارداشی اورادا عثمانلیلار ایله اوتوروب
دوردیغی ایچون سلیمان‌دا بورادا كور — كور كورولدایوب
ئوزیندن چیقیردی.

بعض وقتی آقشامك چاغی محله جوانلاری كوچه‌نك
تیننه یغیلوب صحبت ایله‌ین زماندا برده كورورديك كه، میرزا
سلیمان بك، قرمزی فسی قاشلارینك، اوسته چكوب، قوتازینی
قاباغدان سالّلایوب سول قولتوغندا غزته دوتوب و ساغ النده
آغاجنی فیرلادا — فیرلادا كلیر؛

بوغازینی اوزادوب وکسکین سسیله بوسوزلری اوقویور:

«بز اول تورك هم ارباب جد اجتهادز کیم
جهانکیرانه بر دولت چیقاردیق بر عشیرتدن»

نامق کمالك بو شعرینی میرزا سلیمان بك جنازه موللالاری «الرحمان»ی ازبرله‌ین کبی‌ازبرله‌مشدی و بش‌اون کیشی بریرده کوره‌ن کبی‌اونلارا خطاباً دیقلاماسیا اصولیله‌سویله‌یردی. آغاج فیرلاتماغی‌دا اوندان باشندا قالمشدی که. بش آلتی ایل بوندان اقدم سلیمان عاشورا کونلری «علی اکبر»شبیهی اولاردی، و «شمر»ك لشکرینك قارشیسیندا قلینجینی فیرلادوب قمری‌نك بو کلامنی سویلردی:

منم اول شیر که، نعرم صف میدانی یقار،
ضرب دستم داغیدوب عالم امکانی یقار.
یوقدو باکم اولا یوزمین بو قدر لشکردن.
نعره‌مك صولتی معمورهٔ دنیانی یقار.
ایکی انکشتیله خیبر قوپاروب چونکه بابام،
من اکر پنچه آچام اوج ثریانی یقار.
توکه‌رم برك خزان تك یره اعدا باشنی،
حمله قیلسام بو قیلج کوه بیابانی یقار.

ایمدی‌ده بو طریقیله قلینج عوضنه (مونوغراملی) آغاجنی فیرلاداراق محله جوانلارینك یانندا یاقنلاشدیقدا سویله‌دیکی

شعری بیتیرندن سوکرا غزته‌نی قولتوغندان چیقاروب غایت نفرت ایله اونلاردان سؤال ایتدی:

— اوقودیکزمی؟

— نه‌یی؟

— بو کونکی غزته‌یی.

— یوق اوقومامشیق. سویله نه وار، نه یازیلوب؟

— سیزجاهل‌سکز. غزته ژورنال اوقومیورسکز. بوکون ینه‌ده منی غزته‌ده تعریف ایدوبلر.

بو سوزلری دییه‌رك میرزا سلیمان غزته‌نی قولتوغندان چیقاروب ویردی که، هامو اوقوسون.

هامودا اوقویوب کوردی که، غزته‌نك سوك صحیفه‌سنده اعانه ورقه‌سی آچیلوبدر: «بویله خیرلی ایشه یاردیم کوسترن بزیم ناموسلی وطنداشلارمزدر بز آنجاق غیرت صاحبلریندن امداد کوزله‌یور...» سوزلریله باشلایان برانتباهنامه یازیلوب و اعانه ویرنلرك سیاهیسی ایچینده دوغرودان‌دا بونك آدی یازیلوبدر: «سلیمان کلب آغا — آلتی شاهی».

اوللرده محله جوانلاری سلیمانا حسد ایله‌یردیلر، اما سوکرا کوردیلر که، بویله اتفاقلار تکرار اولونور و هردن بر میرزا سلیمان بك آلتی شاهیدان ایکی عباسیدان کیچوب

آدینی غزته‌ده یازدیریر، و غزته‌یه آد سالماغڭ قیمتی چوق اوجوزدر. داها بر آدام تعجب ایله‌میردی.

میرزا سلیمان بك بویله آدام ایدی. و بویله آدام اولدیغی ایچون‌ده ۱۹۱۸ نجی ایلده تورکلرك کلمه‌سنه آرتق شاد اولانلاردان بری ایدی.

فس لاپ کیتمشدی قاشڭ اوستنه. کوچه‌یه‌ده چیقاندا آلبوخارا تورباسی کبی ئوزینی دوتوب باشی یوقاری کزردی. تصادفاً بر تورك عسکرینه راست کلن کبی ینه‌ده آغاجنی فیر لادوب دییردی:

«بز اول تورك هم ارباب جد اجتهادز کیم
جهانکیرانه بر دولت چیقاردیق بر عشیرتدن»

بو شعری سویله‌دیکنه کوره ایکی اوچ نفر تورك عسکری اونکلا تانیش اولمشدی و هردن برده اونلار ایله بازاردا کوروشوب بر یرده کزیردی.

سلطان اوردوسنڭ غیر نظامی بر صورتده شهری آلوب ادارهٔ عرفیه اعلان ایتمکلرینه‌ده و ادارهٔ عرفیه‌نڭ هر برآغیر شرطلرینه‌ده میرزا سلیمان بك راضی ایدی.

آنجاق تریاك چکمك ممنوع اولدیغی ایچون بو ایشلر اونی بر آز دلخور ایله‌یردی.

دوغرودان‌دا کیشلرنا انصاف‌ایش کورمشدیلر. بورادا کوهنه

تریاکچیلر وار، اوتوز ایللك ستاژی اولانلار وار. بونلارك هیچ بریسنی نظره آلمایوب غفلتاً امر ایله‌یوبلر که، تریاکی براق، کیفکدن نشئه کدن ال چك!

میرزا سلیمان تورکلرك دالیسنجا یاواشجادان بر «یامان» سویله‌دی.

چوق فکر ایله‌مه‌یوب:

— اداره‌كده جهنمك دیبنه! . . .عرفك‌ده! . . . کیم بنه بر شی ایلیه بیلر؟! نه‌دن ئوز ضابطلری چکیرلر؟ بنیم اونلار ایله‌نه فرقیم؟— دییه برایکی‌عسکرلری‌ده باشناتوپلایوب‌ئوزینی خلوتجه‌چایچی‌دکانلارینك دالناویردی. دال قاپودان‌ایچری کیر جك‌عسکرلر تریاك دستکاهندا بالمره نابلدلك کوسترمه‌یوب خصوصی تحصیل کورمش صنعتکارلار کبی حقه‌لری اللرینه آلدیلار.

— خلقه ممنوع ایدییورلرده ئوزلری قانونی پوزورلار — دییه سلیمان تریاکك دمینی ایچریسنه چکدی.

—دوغروسویله‌یورسك، افندیم، بزیم‌ضابطلرهپسی بویله‌در. بزه ممنوع اولور، لاکن اونلارا مساعده ویریلیور.

— ئه‌وت، شیمدی اداره‌ٔ عرفیه قانونلارینا رغماً ضابطلرك هپسی قمار اوینایور و شراب ایچیور.

سلیمان بك ایسه تریاکی چکوب، ماتقالك قیراغندا کوزلری خمارلانمش فکر عالمنه دالمشدی و فکرینده ئوزینی شهر قوماندانی وظیفه‌سنده کوردیکی ایچون قلبنده «ایشته بو شیلر بکادا ممنوع دکل» سویله‌یردی. بو دمده اونی کیمسه دورتمه‌له‌یوب آییلتدی.

سلیمان بوحرکتدن دیدیکجه آرتق درجه‌ده مغموم اولدی.

سلیمان بکك قلبنی اینجیدن، کوکلنی سیندیران او دکلدی که، اونك کبی ملت پرست بر شخصی آییلان کبی حبس ایتدیلر، کوندوز کون اورتا وقتی هامونك کوزینك قاباغندان شهرك اورتاسیله قوماندان یانىا آپاردیلار؛ خایر؛ سلیمان بك بو مسئله‌لرله مشغول اولماغی سوکرایا قویمشدی. ایمدی اونی اینجیدن بو ایدی که:

— هیچ انصافی اولان آدام‌دا بوحالتده آدامی آییلدارمی؟ نشئه‌سین داغیدارمی؟ . . .

سلیمان بکی قوماندان یانىا کتیرن کبی سلیمان ایلری یریپوردب:

«بز اول تورك همم......»ی باشلادیقدا،

— قرق زوپا!

دییه قوماندان امر ویردی.

بوتون شهر بر — برینه دکدی:

Fai 33058

— میرزا سلیمانی دوتوبلار،

— میرزا سلیمانا زوپا ووراجاقلار.

دانشیقلار چوق ایدی و تانیش — تونوشیدا قوماندان دفترخانه‌سنڭ قارشیسنا توپلانمشدی. هامو کوزله‌یردی که، کوره‌ك میرزا سلیمان بك نه طهر چیقاجاق.

چوق چکمه‌دی که، میرزا سلیمان یاننی آووشدیرا — آووشدیرا قاپودان چیقدی. جماعت اونی احاطه ایدوب هره بر سوز سوروشوردی. چوقیسی مسخره ایله‌یردی.

Bibliothek der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft.

— آشنا، یانڭ آغریورمی؟

— تورکلر نیجه آدامدرلار؟

میرزا سلیمان:

— یاقشی آدامدرلار.. الله آتالارینا رحمت ایله‌سین.... والله یاقشی آدامدرلار.. انصافلی آدامدرلار...

سلیمان بك آغزین آچان کبی کوردیلر که، حریف دیلین دکیشوب داها استانبول شیوه‌سیله دانشمیر.

— آکیشی، نیجه یاقشی آدامدرلار؟ بس قرق زوپا؟

— والله انصافلی آدامدرلار.. الله آتالارینا رحمت ایله‌سین، ینه‌ده باشمی یاقشی قورتاردیم.. قرق زوپا!... کیم بیلیر، بردن آغزینه کله‌یدی یوز زوپا، ایکی یوز زوپا...قانون یوق، قاعده یوق!....

Fai 33058

قیمتی 10 قپك

ТАЛЫБЛЫ

СОРОК УДАРОВ

АЗГИЗ
Баку—1927

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-88375925X-12

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-88375925X-12

Talybly,
Büjük Āġā:
Qyrq zopa.

Baku 1927

Fai
33058

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-88375925X-12

Fai 33058
Y.S.J

بویوک آغا طالبلی

قره زوبا

آذرنشر
باکو—1927